

Puhe Opistolaisyhdistyksen 100-vuotisjuhlassa 4.12.2021

rehtori Ville Ylikahri

Hyvä kutsuvieraat, opistolaisyhdistyksen hallitus ja kaikki opistomme opiskelijat,

Minulla on suuri ilo ja kunnia olla puhumassa täällä. Olen toiminut rehtorina opistossa nyt varsin tarkalleen kolme vuotta.

Kolme vuotta sitten nousin Opistotalon portaita ja avasin painavan ulko-oven. Aulassa tervehtivät suuret veistokset ja seinältä katseli Zachris Castrenin muotokuva. Tiesin astuneeni suuriin saappaisiin.

Castren ja muut edeltäjäni ovat rakentaneet Helsingin työväenopistosta upean ja monipuolisen oppilaitoksen, jossa kaupunkilaiset ovat voineet jo yli sadan vuoden ajan sivistää ja kehittää itseään.

Opistoa eivät kuitenkaan ole rakentaneet ensi sijassa rehtorit eivätkä opettajakunta, vaan opiskelijat. Opiston synnystä asti opiskelijoilla – opistolaisilla - on ollut aivan keskeinen rooli opiston toiminnassa.

Opiston nimi – Helsingin työväenopisto – on monen mielestä vanhanaikainen, mutta itse pidän siitä erittäin paljon. Maistelkaapa sitä vähän aikaa. Se on työväenopisto. Genetiivi. Työväki omistaa tämän opiston. Monissa muissa kaupungeissa opiston nimi on kansalaisopisto tai aikuisopisto. Näissä nimissä ei ole tätä samaa omistajuutta. Tämä ei ole opisto helsinkiläisille, vaan helsinkiläisten opisto.

Helsingin kaupungin työväki, opistolaiset olivat tosiaan alusta asti hyvin aktiivisesti kehittämässä opistoa. Sain eilen käsiini opistolaisyhdistyksen vasta valmistuneen historiikin. Sitä selaillessa tuli hyvin esiin yhdistyksen monipuolinen toiminta vuosikymmenten varrella. Yhdistys on järjestänyt valtavasti erilaisia juhlia, iltamia, tapahtumia ja retkiä sekä osallistunut aktiivisesti opiston kurssien suunnitteluun. Erityisen rakkaana muistona on monelle ollut Vuosannan kesäkoti, josta jouduttiin 2000-luvun alussa valitettavasti luopumaan.

Opistolaisyhdistyksen satavuotias historia on kunniakas. Samalla olen huomannut, että moni yhdistyksen aktiivi muistelee kaiholla menneitä vuosia. Moni aktiivi on iäkäs eikä uusia ihmisiä ole helppo saada mukaan toimintaan. Opistolaisyhdistys on kuitenkin edelleen toimiva järjestö ja näen itse siinä edelleen paljon mahdollisuuksia. Tänäpäin on aika muistella menneitä, mutta muuten ei pidä vain jumittua nostalgiaan, vaan katsoa rohkeasti tulevaisuuteen.

Kuten sanoin, moni pitää Helsingin työväenopistoa vanhanaikaisena nimenä, mutta me emme häpeile sitä, vaan aiomme ylpeästi uudistaa opistoa vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin. Viime vuosina työväenopisto on kehittänyt valtavasti digitaalisia oppimisympäristöjään ja alkanut tarjota verkkokursseja. Olemme luoneet yhteistyömallit kaupungin lukioiden kanssa, jotta lukiolaiset voivat täydentää opintojaan työväenopiston kursseilla. Olemme uudistaneet Opistotalon sisustusta, jotta talo olisi aiempaa houkuttelevampi kaupunkilaisten olohuone.

Kaikkein suurin muutos on nähty siinä, miten tarjoamme koulutusta kaupungin kasvavalle vieraskieliselle väestölle. Opiston opiskelijoista jo 17% puhuu äidinkielenään jotain muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia. Ja tämä osuus on jatkuvasti kasvussa. Opistossamme voi opiskella suomea alkeista jatkokursseille, tarjoamme kotiäideille suomen opintoja siten, että

he saavat samalla jättää lapsensa hoitoon. Annamme digiopastusta monilla eri kielillä ja ohjaamme vieraskielisiä opiskelijoitamme monin tavoin eteenpäin suomalaisessa yhteiskunnassa.

Näen, että tämä toiminta on työväenopistoa parhaimmillaan. Me olemme joustavasti toimiva oppilaitos, joka pystyy muuntumaan alati muuttuvan kaupungin tarpeisiin. Sata vuotta sitten, kun opisto perustettiin, tarkoituksemme oli tarjota oppimismahdollisuuksia työväestölle, jolla ei ollut muita mahdollisuuksia opiskella. Nyt kaupungissamme on jälleen paljon ihmisiä, jotka kaipaavat arjen perustaitoja ja me olemme valmiina niitä heille tarjoamaan. On upeaa, että meillä on tämän saman katon alla opintoja lukutaidon opetuksesta sinfoniaorkesteriin.

Samoin ajattelen opistolaisyhdistyksestä. Nimi saattaa olla monen korvissa vanhahtava, mutta se ei tarkoita, etteikö yhdistyksen toiminta voisi uudistua ja elää ajassa. Itse näen erittäin tärkeänä työväenopiston opettajakunnan ja sen opiskelijoiden monipuolisen yhteistyön. Meidän tulee yhdessä miettiä, mitkä olisivat uusia tapoja ottaa opiskelijat entistä paremmin mukaan opiston toiminnan suunnitteluun.

Miten opistolaisyhdistys onnistuisi innostamaan myös vieraskielisiä kaupunkilaisia mukaan toimintaansa? Saisimmeko herätettyä opistolaistoimintaa uudelleen myös eri kaupunginosissa?

Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen on työväenopistolle ensiarvoisen tärkeää. Haluammekin jatkossa olla entistäkin parempi yhteistyökumppani opistolaisyhdistykselle. Talomme ja tilamme ovat aina avoinna yhdistyksen ja opiskelijoiden omaehtoiselle toiminnalle. Haluan jatkossakin nähdä opistolaisten iloisia seurueita opistotalon sohvilla ja kahviossa.

Lopuksi haluan sanoa muutaman sanan koronaviruspandemiasta, joka lyö valitettavasti leimansa tähänkin tilaisuuteen. Viimeiset puolitoista vuotta ovat olleet hyvin vaikeita niin opiston opettajille kuin opiskelijoillekin. Tuntuu, että emme pääse koskaan eroon tartunta-aloista ja rajoituksista.

Opiston historiaan perehtyminen sai minut kuitenkin pistämään tätäkin vitsausta perspektiiviin. Kun opistolaisyhdistystä perustettiin, maailmalla ja Suomessa jylläsi Espanjantauti, joka oli tätä nykyistäkin virusta ärhäkkäämpi. Sen jälkeen on tässäkin opistossa koettu niin aasialainen virus kuin hongkongilainen virus, puhumattakaan muista poikkeusoloista sodasta lähtien.

Uskon, että kun tulevaisuudessa katsomme taaksepäin, niin nämä muutamat koronapandemian vuodet näyttäytyvät vain yhtenä lyhyenä vaiheena Helsingin työväenopiston ja opistolaisyhdistyksen pitkässä historiassa.

Samalla kokoontumisrajoitukset ja lähiopetuksen keskeytys ovat osoittaneet meille konkreettisesti kuinka tärkeitä opistossa tapahtuvat kohtaamiset ovat meille kaikille. Me tarvitsemme yhdessä olemista ja yhdessä oppimista.

Näillä sanoilla haluan vielä kerran toivottaa satavuotiaalle opistolaisyhdistykselle onnea upeasta historiasta sekä tarmoa ja iloa uuden yhteisen tulevaisuutemme rakentamiseen!